תנ״ך · אחרונים · חיד״א · חומת אנך · נביאים

חומת אנך על חבקוק

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חומת אנך על חבקוק

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חומת-אנך-על-חבקוק/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ז 4
פסוק יג 4
פרק ב 4
פסוק א 4
פרק ג 5
פסוק א 5
פסוק ב 5
פסוק ג 6
פסוק יג 6

פרק א

פסוק א

המשא אשר חזה חבקוק הנביא. אמרו בזהר הקדוש ריש פ' בשלח דהוא בן השונמית ונקרא חבקוק על שם את חובקת בן ונקרא חבקוק תרין חבוקין חד דאמיה וחד דאלישע:

פסוק ז

איום ונורא וכו'. אמרו רז"ל והובא בילקוט. איום ונורא זה פרעה שהיה קוזמוקטור בימי יוסף ממנו משפטו ושאתו יצא זה משה שנתגדל בביתו של פרעה ואח"כ עמד עליו והביא עשר מכות עכ"ל וצריך ביאור. ואפשר במ"ש הרב מהר"ש אלקבץ ז"ל דפרעה הרע של קין שהרג להבל ומשה הבל וכתיב וישם ה' לקין אות והיא אות יו"ד ובה היה מתגאה פרעה והיה רוצה להרוג למשה בכח אות יו"ד וכן פרעה גימטריא משה ועוד יו"ד יותר והוא לא ידע שהיו"ד רמז לעשר מכות וכתב הרמ"ף ז"ל דיוסף הבל. וז"ש איום ונורא זה פרעה שהיה קוזמוקטור בימי יוסף דפרעה קין ויוסף הבל כפי מ"ש הרמ"ף (יש דעת אחרת כמ"ש בדרושים) וז"ש זה פרעה שהיה קוזמוקטור בימי יוסף שפרעה קין ויוסף הבל והשתדל יוסף עמו שיודה בהשגחה ואח"כ חזר לסורו והיה רוצה להרוג למשה שהוא הבל. ממנו משפטו ושאתו יצא זה משה שנתגדל בביתו והוא מתגאה ביו"ד יתירה ולכך הביא עליו עשר מכות כנגד יו"ד:

פסוק יג

מראות רע. הראב"ע כתב בית ברע נוסף כמו ואל אראה ברעתי אבל רד"ק כתב נודע לנו מפי המסורת כי זה מראות רע ושל ישעיה מראות ברע וכן היא המסורת קדמאה דישעיהו מראות ברע תנינא דתרי עשר מראות רע וחד פסוק סימן לא יחליפנו טוב ברע או רע בטוב:

בבלע. בביי"ת צ"ל וכן במסרה של ה"ר אהרן בן אשר מונה אותו בביי"ת הפך מילת כבלע את הקדש. דברי אמת להרב כמהר"ש עדני ז"ל כ"י:

פרק ב

פסוק א

על משמרתי אעמודה וכו'. אמרו רז"ל הובא בילקוט א"ל הקב"ה כל מי ששבר קרדומו יבא אצלי התחיל צוח עד אנא ה' שועתי וכו' א"ל הקב"ה הוי רב את יוצרו וכו' בן תורה אתה ולא ע"ה אתה לך כתוב אלף בלוח ואח"כ תאמר הודיעני את הקץ וכו' עכ"ד ולכאורה הם דברים תמוהים. ולפי חמר הנושא אפשר לומר דידוע שהחרבנות על ביטול

תורה והגאולה העתידה ב"ב בזכות משה רבינו ע"ה והוא תבע יקרא דאורייתא ותנן אל תעשה עטרה להתגדל בה ולא קרדום לחפור בה גם אמרו ז"ל דאותיות התורה היו כתובות למעלה קודם שנברא העולם במילואן. והאלף היתה כתובה אף וראה הקב"ה שאין העולם מתקיים באף והטיל למ"ד בתוך ונעשה אלף ובביטול תורה מסתלק למ"ד ונשאר אף עכ"ד וז"ש מי ששבר קרדומו שבמקום קרדום לחפור בו משבר קרדומו כלומר שאינו פונה לעניני העה"ז כלל ולמד תורה לשמה שלא ע"מ לקבל פרס כי אם לש"ש יבא אצלי. התחיל צווח דכיון שהוא לומד תורה וחוטא במחשבה לבד הא קי"ל דמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ואמאי לא יועיל אם לומד אף דמחשבתו אינה לשם שמים. לז"א הוי רב את יוצרו בן תורה אתה שאתה מכוין לשמה כתוב אלף בלוח וראה שעיקרו אף ואני הטלתי למד לקיום העולם ואין זה אלא כשלומד לשמה. וכשלומד שלא לשמה אף שהוא במחשבה התורה שלו אינה מועלת לבטל האף. ואין זה כמחשבה רעה דעלמא דהכא במחשבה רעה אזדא סגולות התורה ואין בה תועלת. א"נ שמעתי ואוסיף נפך בס"ד והוא שכתבו המקובלים דאדם הראשון פגם באלף משמו ונשאר דם וז"ש כתוב אלף בלוח כי לוח גימטריא דם וכל הגליות נמשכו בחטא אדה"ר לכן כתוב אלף בלוח שהוא גימטריא דם ותכתוב אלף ונעשה אדם כלומר שיתקנו האלף ובא לציון גואל:

פרק ג

פסוק א

תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות. הראשונים פירשו דכשהיה בית המקדש קיים היו התמידין מכפרים על השוגג וז"ש וה' בהיכל קדשו שהיה בית המקדש קיים ומקריבין תמידין הס מפניו פנים של זעם שהתמידין היו מכפרים. אבל עתה תפלה לחבקוק על שגיונות דצריך להתפלל במקום תמידין שיתכפרו על שגיונות:

פסוק ב

ה' שמעתי שמעך יראתי. בכת"ר יש תר"ך אורות ואלו י"ש לאבא י"ש לאימא ויש דאימא נתנים לחג"ת ולפעמים יש אחיזה לחיצונים וש"י גימטריא קרי. לזה ה' שמעתי ר"ת יש ביושר כנגד אבא. שמעך יראתי ר"ת יש בהפך רומז לאי' שיש אחיזה ולפי שחבקוק היה משם לכך היה ירא מאד. האר"י ז"ל:

פסוק ג

אלוה מתימן יבא וכו'. פירשו רז"ל שאמר הקב"ה לשר עשו ושר ישמעאל שיקבלו התורה ולא רצו ופירש הרב תורת חיים דלכן אמרו ישראל נעשה ונשמע כלפי אשר עשו וישמעאל לא רצו וכנגד עשו אמרו נעשה לשון נופל על עשו ונשמע לשון נופל על ישמעאל:

כסה שמים הודו. אפשר שלא נתן התורה למלאכי השרת ותהלתו מלאה הארץ שנתנה לישראל והטעם דישראל שייכי בפשט ובסוד וז"ש ונוגה פשט כאור סוד תהיה קרנים שני אורות מידו לו לישראל שהיו לאחדים כמ"ש ויחן שם ישראל וז"ש לו פשט וסוד וז"ש וקרנים אבל המלאכים אין להם אלא הסוד וז"ש ושם בשמים חביון עזו דוקא הסוד ואין זכות למה"ש מדינא דב"מ דבמקום פסידא לא נאמר ובדרושים הארכתי בס"ד:

פסוק יג

מחצת ראש מבית רשע. דהיינו שחושים בן דן כרת ראש עשו ביום קבורת יעקב כמו שפירשו המפרשים וכתבו ז"ל דנקצצו רגליו גם כן ולא נשאר כי אם מיסוד עד צואר ועתה יכלה השאר וזהו ערות יסוד עד צואר סלה ויפרה ישע על דבר כבוד שמו והבית הגדול והקדוש בארץ חיים: